
Etablering av studentombud

Bakgrunn

Etableringen av et studentombud ved UiB har vært behandlet i Læringsmiljøutvalget. Bakgrunnen for saken var et initiativ fra Studentparlamentet. Utvalget vedtok å sette ned en arbeidsgruppe som skulle utrede om det bør opprettes et studentombud ved UiB (sak 36/12). Rapporten fra arbeidsgruppen ble behandlet i møtet den 7. juni 2013 (sak 22/13). LMU ønsket å avvente erfaringene fra studentombudet ved UiO og holde seg orientert om rapportene fra ombudet før utvalget fattet et endelig vedtak i saken.

Studentombudet ved UiO

Læringsmiljøutvalget ved UiO vedtok å anbefale opprettelsen av et ombud for studenter den 29. mars 2012. Marianne Høva Rustberggard begynte i stillingen som studentombud ved UiO 1. februar 2013. Hun er foreløpig det eneste studentombudet i Norge, men ved UiT - Norges arktiske universitet har universitetsstyret nylig anbefalt at Råd for høyere utdanning i Nord Norge ansetter et studentombud for alle utdanningsinstitusjoner i Nord Norge. Flere institusjoner i Norden har en tilsvarende ordning. Studentombudsordningen er mest utbredt i Sverige, og de har blant annet et studentombud ved universitetene i Karlstad, Lund, Göteborg og Stockholm. Det er også nylig opprettet et studentombud ved Universitetet i København.

LMU inviterte Marianne Høva Rustberggard til å fortelle om sine erfaringer etter ett år i stillingen som studentombud, i LMU-møtet 26. februar (sak 2/14). Studentombudet har mottatt 102 studenthenvendelser, og samtlige av disse har fått svar og eventuell bistand/oppfølging. Sakene har vært relevante, og de er ofte komplekse med et behov for sortering. Erfaringene har vist at studentene ofte trenger bistand over tid. Å balansere et lavterskeltilbud med å unngå å frata andre arbeidsoppgaver og ansvar, vurderes som sentralt i stillingen.

Både rollen og mandatet til studentombudet ved UiO er blitt utarbeidet underveis, og ifølge Marianne Høva Rustberggard er det viktig at studentombudet har hatt et ansvar i dette arbeidet. God kjennskap til tilbudet blant studenter, enheter og ansatte vurderes også som sentralt i stillingen. Rustberggard er jurist, og at hun har denne utdanningen har vært viktig for ombudsarbeidet.

Studentombudet er organisatorisk plassert i Enhet for internrevisjon for å sikre ombudet uavhengighet, og ombudet rapporterer til rektor. Studentombudet legger frem en årlig rapport for universitetsstyret.

Mandatet for stillingen

- Uavhengig bistandsperson
- Adgang til å fremme saker for styret
- Bidra til å løse saker nærmest der de oppstår

- Påse at saker får en forsvarlig og korrekt behandling
- Påse at varsler får en god og profesjonell oppfølging
- Opplæring i rettigheter og plikter
- Rapporterer til rektor

Arbeidsoppgaver til studentombudet

1. Det er et grunnleggende prinsipp at studentombudet ikke skal frata andre arbeidsoppgaver og ansvar. Studentombudet skal fungere som et supplement til øvrige systemer og rutiner for veiledning og oppfølging. Ombudet tar i mot henvendelser fra studenter, og avgjør om den er innenfor studentombudsordningen.
2. Studentombudet har ikke beslutningsmyndighet. Ombudet hjelper studentene med å sortere den eller de problemstillinger som henvendelsen reiser, og gir råd om hva studentene kan og bør foreta seg for å ivareta sine interesser.
3. Studentombudet kan foreta rimelighetsvurderinger i enkelte saker der det mangler rutiner eller regler som løser problemstillingen eller det er en motsetning mellom lokale og sentrale regler.
4. Ombudet kan foreta undersøkelser i etterkant av at saken er behandlet av en enhet for å vurdere om studentens rettigheter er ivaretatt og om behandlingen av saken er forsvarlig og korrekt.
5. Studentombudet er en anonym varslingskanal for studenter som ønsker å gi beskjed om kritikkverdige forhold ved universitetet.
6. Ut i fra ombudets mandat, tas saker også opp på eget initiativ. Målet med dette arbeidet er å styrke rettsikkerheten til studentene.
7. Studentombudet skal gi nødvendig opplæring til studenttillitsvalgte om studentenes rettigheter og plikter.
8. Studentombudet skal aktivt informere om sin funksjon til studenter ved universitetet.

Studentombud ved UiB

Sett på bakgrunn av erfaringene fra studentombudet ved UiO har følgende punkter vært sentrale for LMU i vurderingen av å etablere et studentombud ved UiB:

- Antall henvendelser til studentombudet ved UiO og kompleksiteten i sakene tyder på at det er et tilsvarende behov også ved UiB for en person/instans som kan støtte studentene når det gjelder saker i forbindelse med studiesituasjonen.
- Studentombudet er en uavhengig bistandsperson, noe som kan bidra til å senke terskelen for å ta kontakt og dermed nå studenter som ellers ikke ville ha gjort en henvendelse.
- Det er utfordrende for studentene å orientere seg i systemet og ta opp vanskelige saker, noe et studentombud kan hjelpe til med.
- Erfaringene fra UiO viser at viktige saker ikke blir fanget opp. Spesielt gjelder dette saker som det mangler rutiner for. Ombudet kan bidra til at nye rutiner blir utarbeidet og at regler blir samkjørt.
- Det kan i enkelte tilfeller være usikkerhet i organisasjonen knyttet til hvordan saker skal behandles eller hvem som skal behandle dem. I slike tilfeller kan et studentombud bidra til å finne løsninger.
- I en overgangsfase kan det være en risiko for at studenter kan ta opp saker som er blitt behandlet tidligere. For å unngå dette er det viktig at ombudet sjekker dette ut både med studenten selv og den ansvarlige enhet.
- Studentombudet fratar ikke andre organ oppgaver og ansvar, men fungerer som et supplement til disse.
- Studenttillitsvalgte er valgt for en begrenset periode på en politisk valgplattform. Et studentombud derimot er ansatt, politisk nøytral og uavhengig.
- For å lykkes med ordningen, anses både den formelle og personlige kompetansen til et ombud som viktig. Juridisk kompetanse vurderes som sentralt i stillingen.

- Et studentombud kan støtte studentene i å følge opp saken i forhold til saksbehandling og rettigheter, noe som vil styrke den psykososiale oppfølgingen av studentene.
- Opprettingen av et studentombud vil bidra til å styrke det helhetlige læringsmiljøet ved UiB.

På grunnlag av punktene ovenfor fattet LMU følgende vedtak i møtet den 13.05.14:

Læringsmiljøutvalget anbefaler at det opprettes et studentombud ved UiB. En viktig funksjon for ombudet blir å bistå studentene i enkeltsaker.

Læringsmiljøutvalget anbefaler at UiB gir studentombudet i oppgave å definere rollen og utarbeide mandatet for stillingen sett på bakgrunn av erfaringene fra UiO. Mandatet for studentombudet ved UiO bør danne et utgangspunkt for dette arbeidet.

Universitetsdirektørens kommentarer

Saken har vært grundig behandlet i Læringsmiljøutvalget. Antallet henvendelser til studentombudet ved UiO og kompleksiteten i sakene indikerer et tilsvarende behov ved UiB.

Videreutvikling av et godt læringsmiljø for å sikre god utdanningskvalitet er et prioritert område fremover. Opprettelsen av et studentombud vil kunne bidra til å styrke den psykososiale oppfølgingen av studentene og det helhetlige læringsmiljøet ved UiB.

Det er viktig å sikre studentombudet en uavhengig stilling. Det vil bli arbeidet videre med å finne en riktig organisatorisk plassering av stillingen i tråd med stillingens uavhengighet.

Stillingen kan finansieres gjennom midlene som er frigjort ved endring av ordningen for honorering av studentrepresentantene i universitetsstyret.

Dersom det tilsettes studentombud ved de andre utdanningsinstitusjonene i Bergen, bør det vurderes et samarbeid på dette området, om oppbygging og deling av kompetanse regionalt.

Med dette fremmes følgende forslag til

vedtak:

Det etableres et studentombud ved Universitetet i Bergen i tråd med LMUs anbefaling og Universitetsdirektørens kommentarer.

21.05.2014/Iren Igesund/Christen Soleim

